

Handreiking: Veilige opening sauna en wellness

18 juni: wijziging van eerder toegezonden 'Afweginskader sauna en wellness' d.d. 24 mei 2020. Herziening n.a.v. nieuwe inzichten uit literatuuronderzoek.

Gepubliceerd op RIVM.nl: <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/werk/handreiking-sauna-en-wellness>.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 274 70 00
lci@rivm.nl

De basis voor heropening van sauna en wellness ligt in de handreiking 'Veilige heropening bedrijven en instellingen'.

Een deel van de vanuit overheidsredenen gesloten voorzieningen gaat weer open, waaronder sauna en wellness. Uiteraard moeten de medewerkers in deze voorzieningen zo veilig mogelijk kunnen werken en moet het ook voor bezoekers veilig zijn. Hoe kunnen eigenaren/ondernemers/managers hun bedrijf of instelling veilig in de 'anderhalvemeter-samenleving' opstarten? Daar heeft het RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu een handreiking voor uitgewerkt. In deze [handreiking: Veilige heropening bedrijven en instellingen](#) lees je de adviezen die daarin zijn verwerkt. Brancheverenigingen kunnen hiermee protocollen voor hun eigen werkomgeving uitwerken. Deze handreiking is ook te gebruiken door bedrijven en instellingen die niet vanuit overheidsredenen gesloten zijn. Brancheverenigingen en koepelorganisaties zijn op dit moment bezig met het vertalen van de RIVM-richtlijnen naar hun eigen werkvloer in protocollen. Meer informatie over de stand van zaken in jouw branche kun je krijgen via deze collectieven. Voor de sauna en wellness gelden er aanvullende maatregelen. Zie hieronder.

Binnen de verschillende bedrijven en instellingen kunnen er bestaande richtlijnen, kwaliteitsnormen of (arbeidsomstandigheden) wetgeving van toepassing zijn (zoals over de organisatie van hygiënemaatregelen of schoonmaak). Deze gaan soms verder dan de handreiking van het RIVM. Uiteraard zijn de bestaande richtlijnen, kwaliteitsnormen of wetgeving in dat geval leidend.

Veilig openen van sauna en wellness

Bij het veilig heropenen van sauna's spelen de afwijkende luchtvochtigheid en temperatuur een rol. Er is weinig bekend over de overleving en verspreiding van SARS-CoV-2 in deze bijzondere omstandigheden. Op basis van een literatuuronderzoek naar de invloed van hoge temperatuur en relatieve vochtigheid (RV) op de overleving en verspreiding van andere (corona) virussen kan het volgende worden geconcludeerd voor saunaruites en stoombaden t.o.v. 'normale' ruimtes (een ruimte op kamertemperatuur en 40-60% relatieve vochtigheid (RV):

Klassieke (Finse) sauna's: gezien de hoge temperatuur in sauna's wordt naar verwachting de verspreiding van SARS-CoV-2 niet bevordert ten opzichte van een normale ruimte. De RV is wel laag waardoor gevormde hele kleine druppels (aerosolen) mogelijk langer kunnen blijven hangen in de lucht dan bij zeer hoge RV. Echter, het is nog niet duidelijk of aerosolen een rol spelen in de verspreiding van SARS-coV-2 ([LCI richtlijn](#)). Daarnaast is de verwachting dat de hoge temperatuur sneller zorgt voor inactivatie van eventuele aanwezige virusdeeltjes. Uit voorzorg zou, waar mogelijk, de ventilatie kunnen worden verhoogd en luchtcirculatie zo veel mogelijk kunnen worden vermeden.

Stoombaden: een RV (100%) in combinatie met een temperatuur van 40-50 graden Celsius zal ook hier de verspreiding van SARS-CoV-2 niet bevorderen. Daarnaast lijken aerosolen in een ruimte met zeer hoge RV minder verre afstand te kunnen bereiken. Geldende regelgeving, (hygiëne)richtlijnen en onderhoudsinstructies kunnen worden gevolgd.

Overige warme ruimtes: in ruimtes met een temperatuur boven kamertemperatuur lijkt de overleving van SARS-CoV-2 niet te worden bevorderd.

'Sauna en wellness' is een veelomvattend begrip. Er vallen kleine (privé) sauna's, maar ook grote badhuizen en spa's onder. Daarnaast is het aanbod van diensten en voorzieningen per sauna en wellness gelegenheid gevarieerd. Binnen de branche bestaan verschillen ondernemingen in grootte en variatie in diensten. Daarom verschilt ook de toepasbaarheid van de maatregelen per onderneming en locatie. Het individueel gebruik van privésauna's of gebruik van een sauna binnen de huiselijke kring valt buiten deze handreiking en hiervoor geldt dat geen extra maatregelen nodig zijn.

Aanvullende maatregelen

Voor sauna en wellness gelden de volgende aanvullende aandachtspunten naast de [Handreiking: Veilige heropening bedrijven en instellingen](#) en de [hygiënerichtlijn voor sauna's en badinrichtingen](#):

Algemeen

Als er bij een werknemer of bezoeker COVID-19 wordt vastgesteld, voert de GGD Gemeentelijke Gezondheidsdienst een bron- en contactonderzoek uit.

Sauna's en wellness

- Naast een reservering is het ook nodig om de tijdsduur van het bezoek af te spreken.
- Beperkte, gereguleerde opening met beperkte horeca volgens de geldende instructies van de overheid over het maximaal aantal bezoekers en de waarborg dat overal minimaal 1,5 m afstand gehouden kan worden (wandegang, zit- en ligopties)
- Zorg ervoor dat de ventilatie voldoet aan de regelgeving ([Bouwbesluit](#)) en richtlijnen.

- Klassieke (Finse) sauna's: Uit voorzorg zou, waar mogelijk, de ventilatie kunnen worden verhoogd en luchtcirculatie zo veel mogelijk kunnen worden vermeden
- Voer geen opgietingen uit.

Individuele behandelingen

Ook individuele behandelingen, zoals schoonheids- en lichaamsbehandelingen moeten gereserveerd worden. Hiervoor gelden de RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu -adviezen, de maatregelen van de Rijksoverheid en de ['Handreiking: Veilig werken bij contactberoepen'](#).

Horeca

Horecafaciliteiten mogen open, op voorwaarde dat de RIVM-adviezen, de maatregelen van de Rijksoverheid en de ['Handreiking: Veilige heropening bedrijven en instellingen'](#) worden toegepast.

Gebruik privésauna

Individueel gebruik van privésauna's of gebruik binnen de huiselijke kring valt buiten deze handreiking en hiervoor geldt dat geen extra maatregelen nodig zijn.